

RECOMPTE HIVERNAL D'AUS AQUÀTIQUES I LIMÍCOLES A LES BALEARS, GENER 1998

Vicky HEREDERO*, Raül ESCANDELL**
Joan Carles PALERM*** i Sijpko WIJK****

SUMMARY.- *Winter census of Wildfowl and Shorebirds in the Balearic Islands, January 1998.* Results of the 1998 winter census of wildfowl and shorebirds from 47 localities of the Balearic Islands are summarized. Over 17.921 individuals belonging to 58 species were recorded. The most abundant species was Mallard *Anas platyrhynchos*, followed by coot *Fulica atra*. The great increase of Purple Gallinule *Porphyrio porphyrio*, species introduced into the Albufera of Mallorca in 1991, which consisted of 28 individuals and currently has an estimated population of 150 is remarkable. There was a count of three Marbled teal *Marmaronetta angustirostris*, species who also bred in 1997 in the Albufera of Mallorca.

Key words: Wildfowl, Shorebirds, census, Balearic Islands

*Redacció i compilació. GOB-Mallorca, C. de Can Verí, 1, 3r. 07001 Palma

** Compilació. GOB-Menorca, Camí des Castell, 138. 07702 Maó

*** Compilació. GEN/GOB-Eivissa, Via Púnica 50 baixos. 07800 Eivissa

**** Compilació. GOB-Formentera, Apartat Correus 29. Formentera

Com és habitual aquests darrers anys, durant el mes de gener es dugué a terme a les Balears el recompte hivernal d'aus aquàtiques i limícoles en coordinació amb el recompte internacional promogut per la International Waterfowl Research Bureau (IWRB). Els recomptes foren efectuats per ornitòlegs voluntaris del GOB i per personal del SECONA (Servei de Conservació de la Naturalesa).

COBERTURA I METODOLOGIA

El nombre de localitats prospectades fou de 30 a Mallorca, 9 a Menorca, 5 a Eivissa i 3 a Formentera.

Mallorca: Parc Natural de s'Albufera, Salobrar de Campos; estanyes de s'Avall (de ses Gambes i des Tamarell), Salines de la Colònia de Sant Jordi i s'illot de na Llargà (ses Salines); golf de Santa Ponça I i II, golf de Ponent (Cal-

vià); bassa de Son Ferriol i Aeroport de Son Sant Joan (Palma); els torrents de Son Bauló, Son Real i de na Borges (Santa Margalida); bassa de Son Navata (Felanitx), badia d'Alcúdia, badia de Pollença, badia de Palma, Albufereta de Pollença, Maristany (Alcúdia), Parc Natural de Mondragó (Santanyí), embassament des Gorg Blau (Escorca), torrent i golf de Canyamel (Capdepera) i depuradora d'Artà. A més, es va prospectar ses Fontanelles (Palma) i l'embassament de Cúber (Escorca) amb resultats negatius. A la bassa de Cas Saboner (Calvià) l'entrada ens va ser negada.

Menorca: Parc Natural de s'Albufera des Grau, Port de Maó, Mongofre i Morella (Maó); Son Saura del sud (Ciutadella); Son Saura del nord, Tirant i Fornells (es Mercadal); Son Bou (Alaior).

Taula 1. Resultats per localitats: (Results per localities):

Mallorca: 1) Albufera; 2) Salobrer de Campos; 3) Estanyes de s'Avall; 4) Bassa de Son Navata; 5) Golfs de Calvià; 6) Illot de na Llarga i Salinetes de la Colònia de Sant Jordi; 7) Bassa de Son Ferriol i Aeroport de Son Sant Joan; 8) Albufereta; 9) Altres zones de Mallorca. Menorca: 10)

Espècie\Localitat	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	300'	-	-	5	-	-	-	-
<i>Podiceps cristatus</i>	1	-	-	1	-	-	-	-
<i>Podiceps nigricollis</i>	6	-	-	-	-	-	-	-
<i>Phalacrocorax carbo</i>	112	40	-	-	-	2	-	4
<i>Nycticorax nycticorax</i>	31	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bubulcus ibis</i>	242	-	-	-	-	-	9	-
<i>Egretta garzetta</i>	158	8	1	-	4	-	-	16
<i>Egretta alba</i>	5	-	-	-	-	-	-	-
<i>Ardea cinerea</i>	65	14	-	1	-	-	-	3
<i>Ixobrychus minutus</i>	5	-	-	-	-	-	-	-
<i>Phoenicopterus ruber</i>	-	-	1	-	-	-	-	-
<i>Anser anser</i>	43	-	-	-	-	-	-	-
<i>Tadorna tadorna</i>	4	8	-	-	-	-	-	-
<i>Anas penelope</i>	367	4	18	-	3	-	-	-
<i>Anas strepera</i>	175	-	-	-	-	-	1	-
<i>Anas crecca</i>	818	16	6	36	43	-	26	-
<i>Anas platyrhynchos</i>	1535	132	145	119	73	-	31	8
<i>Anas acuta</i>	26	4	20	-	-	-	-	-
<i>Anas clypeata</i>	802	7	190	41	10	-	27	-
<i>Anas querquedula</i>	2	-	-	-	-	-	-	-
<i>Marmaronetta angustirostris</i>	3	-	-	-	-	-	-	-
<i>Netta rufina</i>	102	-	-	-	-	-	-	-
<i>Aythya ferina</i>	488	-	-	-	10	-	-	-
<i>Aythya nyroca</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Aythya fuligula</i>	46	-	-	-	-	-	-	-
<i>Bucefala clangula</i>	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Oxyura leucocephala**</i>	4	-	-	-	-	-	-	-
<i>Mergus serrator</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Circus aeruginosus</i>	49	1	1	-	-	-	1	2
<i>Circus cyaneus</i>	3	-	-	-	-	-	-	-
<i>Pandion haliaetus</i>	2	1	-	-	-	-	-	-
<i>Falco aquaticus</i>	300'	7	3	-	-	-	-	-
<i>Gallinula chloropus</i>	800'	-	-	150*	59	-	9	-
<i>Porphyrio porphyrio</i>	150*	-	-	-	-	-	-	-
<i>Fulica atra</i>	1367	-	-	29	128	-	2	160
<i>Grus grus</i>	3	-	-	-	-	-	-	-
<i>Himantopus himantopus</i>	4	73	-	5	-	2	-	-
<i>Charadrius dubius</i>	-	-	-	-	-	-	1	-
<i>Charadrius hiaticula</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Charadrius alexandrinus</i>	50	269	-	-	-	4	-	-
<i>Pluvialis apricaria</i>	-	55	-	-	-	250	-	-
<i>Pluvialis squatarola</i>	-	10	-	-	-	-	-	-
<i>Vanellus vanellus</i>	603	1130	30	48	30	-	250	-
<i>Calidris minuta</i>	7	90	6	4	-	-	-	-
<i>Calidris alpina</i>	9	110	-	-	-	-	-	-
<i>Calidris temminckii</i>	1	-	-	-	-	-	-	-
<i>Philomachus pugnax</i>	2	1	-	-	-	-	-	-
<i>Lymnocyptes minimus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Gallinago gallinago</i>	500'	-	-	50*	-	-	5	-
<i>Limosa limosa</i>	-	6	-	-	-	-	-	-
<i>Numenius arquata</i>	1	4	-	-	-	-	-	-
<i>Tringa erythropus</i>	39	28	-	-	-	-	-	-
<i>Tringa totanus</i>	-	77	-	-	-	3	-	-
<i>Tringa nebularia</i>	3	8	-	-	-	-	-	-
<i>Tringa ochropus</i>	1	-	3	-	-	-	-	-
<i>Tringa glareola</i>	-	1	-	-	-	-	-	-
<i>Tringa sp</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Actitis hypoleucos</i>	10	-	-	-	-	-	-	-
<i>Alcedo atthis</i>	50'	-	-	-	-	-	-	-
Total: 58 espècies	9295	2104	424	489	360	261	362	193

Albufera des Grau; 11) Son Bou; 12) Tirant; 13) Mongofre; 14) Son Saura sud i Son Saura nord; 15) Altres zones de Menorca. Eivissa: 16) Ses Salines; 17) Altres zones d'Eivissa. Formentera: 18) Estany Pudent; 19) Altres zones de Formentera.

(* estimacions; ** introduccions)

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	TOTAL
21	39	1	1	-	2	1	-	1	-	-	371
-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	6
1	8	-	-	-	-	-	10	2	670	5	702
72	202	5	3	6	10	1	32	-	4	3	496
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
2	16	17	1	-	-	2	-	-	-	-	289
3	45	1	-	2	-	11	17	1	5	1	273
2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
4	16	3	3	4	-	10	21	1	1	-	146
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
-	16	-	-	-	-	-	113	-	-	-	114
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59
-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	17
-	138	5	33	5	8	-	15	-	-	-	596
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	176
-	30	42	117	11	-	-	-	1	-	-	1146
25	180	53	103	58	52	15	21	-	-	-	2550
-	8	-	1	6	-	2	-	-	-	-	67
-	105	25	10	-	10	41	-	-	-	-	1268
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
12	98	-	-	-	-	3	-	-	-	-	102
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
6	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
-	1	3	1	-	2	1	1	-	-	-	63
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
3	-	-	1	-	-	1	2	-	-	-	10
-	-	4	-	-	3	-	1	2	-	-	320
23	8	26	48	-	16	12	-	10	-	-	1161
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	150
66	537	2	88	73	5	15	-	3	-	-	2475
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
1	-	-	-	-	-	2	12	-	-	-	15
22	-	2	-	-	-	13	217	-	26	1	604
-	-	-	-	-	-	-	41	-	-	-	346
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	11
-	70	20	155	-	1	-	-	-	-	-	2337
-	-	-	-	-	-	-	56	-	-	-	163
-	-	-	-	-	-	-	29	-	-	-	148
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	6	13	3	17	-	1	4	-	-	599
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67
-	-	-	-	-	-	-	24	-	-	6	110
-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	13
-	-	1	1	1	-	1	1	-	-	-	9
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
5	1	2	4	2	-	5	21	4	2	-	56
1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	52
269	1525	218	585	173	126	137	645	29	709	17	17921

Eivissa: Reserva Natural de Ses Salines (Sant Josep), ses feixes de Talamanca (Eivissa); bassa de regadiu de sa Rota i desembocadura del riu de Santa Eulària i badia de Sant Antoni.

Formentera: estany Pudent, estany des Peix i illa de s'Espalmador.

Les dates previstes foren del dia 10 al 25 de gener de 1998, amb els dies 16 i 17 com a prioritaris, pero en el nostre cas es va haver de prolongar fins el dia 29, per raons metereològiques i de caça. Totes les localitats foren prospectades des de terra amb material òptic adequat i s'Albufera de Mallorca fou recomptada també des de l'aire amb l'ajuda d'un ultralleuger, a causa de la seva extensió i de la dificultat de prospectar determinades zones interiors.

RESULTATS

En total, s'observaren 17.921 aus, pertanyents a 58 espècies (vegeu la taula

I). Aquests resultats, comparats amb l'any anterior, suposen una petita disminució dels seus efectius en un 2,3%, amb 3 localitats més censades. El resultat per illes és el següent:

Mallorca. Es varen recomptar 13.721 aus, corresponents a 55 espècies. Como és habitual, s'Albufera de Mallorca va ésser la zona amb major nombre d'aus de Balears amb 9.225, seguit del Salobrar de Campos amb 2.104 aus. Es destaca la presència de tres selles marmencas *Marmaronetta angustirostris* a l'Albufera, espècie que durant l'any 1997 va criar també en esta mateixa localitat, sembla que després del declivi que va tenir els anys 1990-95 a la península, a causa de la prolongada secada d'aquests anys i les agressions a l'espècie com la caça, espoliació de nius, l'au s'està expandint. També excel·leix l'observació d'un ànnera d'ulls grocs *Bucephala clangula*, possiblement sigui el mateix exemplar observat el desembre de 1997.

Espècie	Nombre ex. 1998	X 1991-97
Aquàtiques:		
<i>Anas platyrhynchos</i>	2.550	2.507
<i>Fulica atra</i>	2.475	2.713
<i>Anas clypeata</i>	1.268	1.157
<i>Anas crecca</i>	1.146	1.090
<i>Podiceps nigricollis</i>	702	665
<i>Aythya ferina</i>	611	524
<i>Anas penelope</i>	596	645
Limícoles:		
<i>Vanellus vanellus</i>	2.337	1.554
<i>Charadrius alexandrinus</i>	604	352
<i>Pluvialis apricaria</i>	346	238
<i>Calidris minuta</i>	163	229
<i>Calidris alpina</i>	148	172
<i>Tringa totanus</i>	110	125

Taula II. Situació de les espècies més abundants a les Balears en el recompte de 1998, en relació a la mitjana dels recomptes del període 1991-97.

Results of the census of the most abundant species compared with the means of previous years (1991-97).

Aquestes dues observacions es troben pendents d'homologació pel Comitè de Rareses de Mallorca i Formentera.

És de ressaltar també el gran èxit reproductor del gall faver *Porphyrio porphyrio*, espècie reintroduïda l'any 1991 amb 28 exemplars, procedents del parc nacional de Doñana, i enguany se'n fa una estimació de 150 exemplars.

Menorca. Es varen recomptar 2.764 aus, corresponents a 30 espècies diferents. La localitat més important és l'Albufera des Grau amb 1.525 aus de 23 espècies, que és la tercera localitat més important de les Balears. Destaca la presència de dos exemplars de cegall menut *Lymnocyptes minimus* a Tirant.

Eivissa. Es varen recomptar 674 aus, corresponents a 29 espècies. Hi excel·leix com a localitat més important, la Reserva Natural de ses Salines amb 645 aus de 29 espècies.

Formentera. Es varen recomptar 726 aus, corresponents a 9 espècies; la més nombrosa és el soterí *Podiceps nigricollis* amb 675 exemplars, que experimenta un petit augment en relació amb els darrers anys.

La situació de les espècies més nombroses en el recompte de 1998 en relació a la mitjana dels darrers 7 anys entre 1991-97 (SIPKO *et al.*, 1992; LÓPEZ-JURADO i ESCANDELL, 1993; MUÑOZ i ESCANDELL, 1994; MUÑOZ i CATCHOT, 1995; REBASSA *et al.*, 1996; RAMIS *et al.*, 1997) s'ofereix a la taula II.

AGRAÏMENTS

Els participants en el recompte han estat: Julia Álvarez, Catalina Artigues, Frederic Bosch, Josep Esteve Cardona, Santiago Catchot, Damià Coll, Sergi Cruz, Pere Dietrich, Antoni Escandell, Jordi Escandell,

Raül Escandell, Águeda Escaño, Jaume Espinosa, Jaume Estarellas, Gustavo Fernandez, Azucena Fontalba, Andrés Galera, Carmen Garcia, Gregori Garcia, J. Antonio Garcia, Oscar Garcia, Xavier Garí, Vicky Heredero, Jesús R. Jurado, José Martínez, Oliver Martínez, Josep Mascaro, Joan Mayol, Miquel McMinn, Jordi Monterde, Jordi Munter, Antoni Muñoz, Joan Carles Montaner, Joan Carles Palerm, Gabriel Pello, Bartolome Planas, Antoni Pons, Martí Pons, Oscar Pons, Juan M. Prats, Maties Rebassa, Cristina Requena, Manuel Suárez, Josep Sunyer, Pere Vicens i Sijpko Wijk.

BIBLIOGRAFIA

- LÓPEZ-JURADO, C. i ESCANDELL, R., 1993. «Recompte hivernal d'ocells aquàtics i limícoles a les Balears, gener de 1992». *Anuari Ornitològic de les Balears* 1992, vol. 7, pp 47-53. GOB. Palma.
- MUÑOZ, A. i CATCHOT, S., 1995. «Recompte hivernal d'aus aquàtiques i limícoles a Balears, gener 1994 i 1995». *Anuari Ornitològic de les Balears* 1994, vol. 9, pp 61-67. GOB. Palma.
- MUÑOZ, A. i ESCANDELL, R., 1994. «Recompte hivernal d'aus aquàtiques i limícoles a les Balears, gener de 1993». *Anuari Ornitològic de les Balears* 1993, vol. 8, pp. 61-66. GOB. Palma.
- RAMIS, C.; ESCANDELL, A. i MARTINEZ, O., 1997. «Recompte hivernal d'aus aquàtiques i limícoles a les Balears, gener 1997». *Anuari Ornitològic de les Balears* 1996, vol. 11, pp 51-55. GOB. Palma.
- REBASSA, M.; SUÁREZ, M.; MARTÍNEZ, O. i SIPKO, W., 1996. «Recompte hivernal d'aus aquàtics i limícoles a Mallorca i Pitiüses, gener de 1996». *Anuari Ornitològic de les Balears* 1995, vol. 10, pp 45-49. GOB. Palma.
- SIPKO, W.; CATCHOT, S. i LÓPEZ-JURADO, C., 1992. «Recompte hivernal d'ocells aquàtics i limícoles a les Balears». *Anuari Ornitològic de les Balears* 1991, vol. 6, pp. 63-66. GOB. Palma.